

Poul Nyrup Rasmussen, forsætisráðharri á fólkatingi:

-Vit ætla okkum ikki at spennna trygdarnet undir alt føroyska samfelagið

Tað finst ein ríkisfelagsskapur, og tann stuðulin, sum stjórnin letur til Føroya, skal halda seg innan fyri karmarnar á hesum ríkisfelagsskapi. Men tað er stóðan hjá tí donsku stjórnini, at Ríkisfelagsskapurin ikki skal líða undir nøkrum - í tí stóra samhanginum - fyribils fíggarligum trupulleikum í Føroyum segði Poul Nyrup Rasmussen, forsætisráðharri m.a. tá hann tók orðið á fólkatingi í gjár í sambandi við umrøðu av stóðuni í Føroyum.

Hann vísti tó á, at danir eiga at kenna seg ríkari sum menniskju at kunna hjálpa føroyingum.

Statsminister Poul Nyrups besvarelse af forespørgsel nr. F2, 1993-94 til statsministeren vedrørende Færøerne Folketinget, den 2. december 1993.

»Hvilke oplysninger kan regeringen give om den accelerende økonomiske krise på Færøerne samt om, hvilke yderligere forpligtelser det danske samfund, herunder skatteyderne, offentlige og private långivere og finansieringsinstitutter, kan forvente at skulle påtage sig - og hvad har regeringen påtænkt i den anledning?»

Det er nu et år siden, det Folketinget første gang vedtog at yde en ekstraordinær støtte til det færøske samfund. Baggrunden var den dybe økonomiske krise på øerne.

I takt med behovet for fortsat støtte er interessen for Færøerne vokset. Desværre har den store interesse ikke hindret, at en række misforståelser fortsat præger debatten. Dette gælder både på Færøerne og i Danmark.

Efter min mening er det meget vigtigt, at debatten her i dag kan bidrage til at skabe en større klarhed og viden om de faktiske forhold. Det må være i alles interesse, at vurderingerne baseres på den størst mulige indsigt og forståelse.

Ønsket om indsigt og konstruktive løsninger ledte også til, at regeringen i april nedsatte det såkaldte »Udvalg vedrørende genopretning af den færøske økonomi«, hvis rapport - i lighed med beretningen fra Det rådgivende udvalg - er

sendt til Folketinget.

Som supplement til min redegørelse i dag kan jeg derfor henvisne til disse, meget informative rapporter.

I denne redegørelse, vil jeg først opsummere, hvad det egentlig er for en form for støtte, den danske stat gennem det seneste år har ydet til Færøerne.

Jeg vil herefter komme ind på, hvilken betydning støtten har haft og slutter med en beskrivelse af situationen på Færøerne, de økonomiske udsigter samt behovet for støtte fremover.

Jeg agter ikke i min redegørelse at gå ind i en diskussion omkring en fordeling af skyld i forbindelse med den færøske krise. En sådan diskussion er ikke frugtbar, og det vigtigste må være at skabe den nødvendige ro til at få løst problemerne.

Samtidig vil jeg stærkt advare mod den form for mytedannelser, som her og der dukker op. At angribe budbringeren fremfor at interessere sig for årsagerne til problemerne ikke blot afleder debatten, men virker også direkte kontra-produktivt overfor forsøgene på at løse problemerne.

Den danske støtte har allerede haft til formål at stabilisere den færøske økonomi og bidrage til, at landsstyret får bedre muligheder for at gennemføre den nødvendige politik. Den danske støtte er et resultat af henvendelser fra det færøske landsstyre.

Diskussionen i dag vil give vist, at der er forskellige opfattelser af hvilke betingelser, der bør ledsage støtten. Dette er rimeligvis en diskussion værd, men det må ikke overskygge det

centrale, nemlig at der eksisterer et Rigsfællesskab, og at den støtte, som regeringen yder til Færøerne, er en støtte inden for dette fællesskabs rammer. Det er den danske regerings opfattelse, at Rigsfællesskabet ikke skal lide under nogle - i den store sammenhæng - midlertidige økonomiske problemer på Færøerne.

1. Den danske støtte

Vedrørende den danske støtte. Lad mig her starte med at slå fast:

Støtten fra den danske stat er alene givet i form af lån, som den danske regering har ydet det færøske landsstyre.

Lånene ydes til en rente, der svarer til den rente, som den danske stat selv skal betale for nye lån. Dette indebærer, at den danske stat ikke belastes af renteudgifter i forbindelse med långivningen.

Herudover har den danske regering stillet en række krav til ændringer i landsstyrets økonomiske politik. Disse krav er på nuværende tidspunkt opfyldt meget langt hen ad vejen.

I de aftaler, som er indgået mellem regeringen og landsstyret før den 12. oktober i år, forpligtede landsstyret sig til at tage en række initiativer. Med gennemførelsen af de forslag, som landsstyret har fremlagt i lagtinget i oktober, vil landsstyret have opfyldt disse forpligtelser. Landsstyret blev herudover - ved aftalen af 12. oktober 1993 - bl.a. forpligtet til at foretage budgetforbedringer på 250 mill. kr.

I denne forbindelse har jeg iøvrigt med tilfredshed

noteret mig de hurtige skridt, som landsstyret har taget med henblik på at opfylde aftalen af 12. oktober. Landsstyret har således siden aftalens indgåelse fremlagt en række lovforslag (ialt 14) for lagtinget med henblik på at følge op på indholdet i aftalen.

Vedrørende opfyldelsen af indgåede aftaler kan jeg iøvrigt henvisne til den løbende orientering, der er givet Folketingets Politisk-Økonomiske Udvalg.

Med hensyn til størrelsen af den kontante støtte kan jeg oplyse følgende:

Efter Folketingets tilslutning til et statslån til Færøernes landsstyre på 1,3 mia. kr. i sidste måned, andrager de samlede statslån til landsstyret siden oktober 1992 nu 3,15 mia. kr.

Herudover har den danske stat tilkendegivet at ville refinansiere landsstyrets udlandsgæld (inkl. gælden til Danmark) i den takt den forfalder. Efter nærmere aftale mellem regeringen og landsstyret kan der ske en omlægning af udlandslåne- ne, såfremt dette vil mindske rentebyrden for landsstyret eller forlænge løbetiden.

Som det er bekendt, har der været tale om en lang proces med mange beslutninger. Der har derfor også været mange muligheder for misforståelser.

To ting står imidlertid klart:

For det første ydes statslåne- som genudlån til den rente som staten selv betaler for at låne. Færøerne udnytter således blot den danske stats gode kreditværdighed. Det bliver de danske skatte- ydere ikke fattigere af. Om

Poul Nyrup Rasmussen, forsætisráðharri: »Dansk staturin hevur ongur skyldur móttvegis hvørki kommunum, almennum feløgum og vinnulivinum annars, og stjórnin ætlar sær ikki at spennna eitt fíggarligt trygdarnet undir allar partar av føroyska samfelagnum.

noget, så har vi vel grund til at føle os rigere - som mennesker.

For det andet skal låne- tilbagebetales. Aftaler om tilbagebetaling vil bl.a. indgå i de årlige forhandlinger, der fremover skal finde sted omkring fastsættelsen af det løbende bloktilskud.

Dette var den helt kontante støtte.

Som en sideløbende assistance har der herudover været nedsat flere ekspertudvalg, som er kommet med vurderinger på en række centrale områder, hvor nye initiativer kan skabe et bedre grundlag for den fremtidige økonomiske udvikling på Færøerne. Først og fremmest tilsigtes, at Færøerne kan opnå en større erhvervsmæssig indtjening end tilfældet er i dag.

Disse ekspertudvalg har analyseret forholdene i fiskeriet, forarbejdningsindustrien, sundhedsvæsenet samt mulighederne i den generelle økonomiske politik. Dette arbejde har resulteret i en række forslag, der på kort og lang sigt kan forbedre den færøske økonomi.

Efter eksperternes mening vil det, selv med de nu-

værende dystre udsigter for fiskeriet, være muligt at nedbringe Færøernes udlandsgæld allerede på kort sigt.

De kommende års økonomiske betingelser på Færøerne vil jeg komme tilbage til.

2. Betydningen af støtten

Det er i sagens natur svært - for ikke at sige uladssig - at henvisne til tal, der konkret dokumenterer, hvilken betydning støtten har haft for det færøske samfund. Dette udelukker imidlertid ikke, at effekterne af den danske hjælp er nok så klare.

Den nuværende økonomiske situation på Færøerne er så dårlig, at dette umiddelbart kunne give indtryk af, at støtten ikke har hjulpet. Det er måske grunden til, at man indimellem hører den påstand, at den danske støtte ikke er kommet den enkelte færing til gode. Et sådan udsagn beror imidlertid på en stor misforståelse.

Støtten er kommet den enkelte færing til gode. Misforståelsen skyldes den